

UPPSALA
UNIVERSITET

UPPSALA UNIVERSITET

Sociologiska institutionen

Sociologi med inriktning mot arbetsliv,
organisation och personal C

Kandidatuppsats, 15hp, HT 2016

Nyanlända – en belastning eller resurs?

Den ekonomiserande diskursen kring nyanländas etablering i Sverige efter
flyktingkrisen

Författare: Aylin Blom och Josefin Brunn

Handledare: Reza Azarian

Examinator: Rafael Lindqvist

Sammanfattning

Media brukar kallas den tredje största maktcentrat i Sverige och är både upplysningscentral och påverkar allmänheten att se på det som händer i samhället på ett visst sätt. Under de två senaste åren har antalet asylsökande till Sverige fördubblats. Denna uppsats syftar till att studera hur nyanlända konstrueras, kategoriseras och positioneras i nyhetsmedia. Det har även undersökts vem som kommer till tals i samband med rapporteringen om nyanlända. För att besvara studiens frågeställningar har analysverktyg från kritisk diskursanalys används. Med dessa verktyg analyserades nio nyhetsartiklar från Aftonbladet och nio från Dagens Nyheter, vilka publicerades under perioden februari till april år 2016.

Även om nyhetsmedia har kritiserats för att ge en överdrivet positiv bild av nyanlända, visar denna studie på motsatsen, att nyanlända framställs genomgående i negativa ordalag och som en belastning för samhället. De kategoriseras in i positioner som exempelvis bidragsberoende och arbetslös, vilket innebär att de hamnar i en underordnad position gentemot de som inte är bidragsberoende eller har ett arbete. Det empiriska materialet genomsyras av en ekonomisk diskurs som behandlar den ekonomiska aspekten av att nyanlända ska etablera sig i det svenska samhället. De som kommer till tals i nyhetsartiklarna är genomgående politiker som använder media som en arena för att föra fram sitt politiska budskap där de ekonomiska aspekterna blir tydliga.

Nyckelord: Nyanlända, kritisk diskursanalys, nyhetsmedia

Förord

Vårt uppsatsarbete har färdats en lång och snårig väg. Från långa överläggningar om ämnesval, sätta sig in i ett för oss helt nytt ämne, långa dagar med näsan i böckerna medans snöflingorna duggat tätt utanför fönstret och en deadline som kommit allt närmare, till att verkligen uppskatta arbetets alla delar. Under vägens gång har vi stött på många intressanta sidospår, övervunnit många hinder och prövat vår kreativitet samt ätit massor med lussebullar och pepparkakor. Det har periodvis varit väldigt stressande men i slutändan otroligt givande.

Vi vill framföra ett stort tack till Emelie, Tomas och Henrik för genomläsning av många sidor text och värdefulla kommentarer. Tack även till våra familjer för ert tålamod och förståelse när vi suttit tomma i blicken och haft tankarna på annat håll. Vi vill också tacka våra kurskamrater, Anna och Tova, för mycket givande och noggranna opponeringar under arbetets gång. Och framförallt ett stort tack till min älskade syster! Vi kom i mål!

Aylin och Josefin

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Förord.....	3
1. Inledning.....	6
1.1 Syfte och frågeställningar.....	7
1.2 Begreppsförklaring nyanlända	7
1.3 Disposition.....	8
2. Tidigare forskning.....	9
2.1 Vem får komma till tals?.....	9
2.2 Historisk framställning.....	11
2.3 Framställning och kategorisering	12
2.4 Konsekvenser av rapportering i media.....	13
2.5 Sammanfattning av tidigare forskning.....	14
3. Kritisk diskursanalys: Ett teori- och metodpaket	15
3.1 Socialkonstruktionistisk ansats.....	15
3.2 Diskursanalys.....	17
3.3 Kritisk diskursanalys	18
3.3.1 Text.....	18
3.3.2 Diskursiv praktik	19
3.3.3 Social praktik	19
3.4 Urval och datainsamling.....	20
3.5 Bearbetning av material	21
3.6 Validitet och reliabilitet.....	22
3.7 Metodologiska överväganden.....	24
4. Resultat och analys.....	26
4.1 Begreppet nyanlända i artiklarna	26
4.2 Arbetsmarknad.....	27
4.3 Välfärd	29
4.4 Boende	33
4.5 Utbildning.....	37
4.6 Sammanfattning resultat och analys.....	40
5. Diskussion.....	41
5.1 Svar på frågeställningarna.....	41
5.2 Relation mellan resultat och teori - metod.....	42
5.3 Relation mellan resultat och tidigare forskning	43
5.4 Förslag på framtida forskning.....	44

Referenslista.....	45
Empiriskt material.....	48

1. Inledning

Nyhetsmedia har varit en aktiv del i rapporteringen av de historiskt många asylsökande som kom till Sverige under 2014 till 2015. Under år 2015 sökte 162 877 människor asyl i Sverige, år 2014 var motsvarande siffra 81 301, vilket är en fördubbling av antalet asylsökande på ett år. Dessa siffror kan jämföras med år 2000 till 2010 då det kom sammanlagt 285 775 asylsökande till Sverige (Migrationsverket, 2016a). Den stora invandringen har medfört en förändring av fokus i den politiska agendan på flera olika sätt, bland annat genom förslag och beslut om tidsbegränsade uppehållstillstånd, begränsad anhöriginvandring och skärpta försörjningskrav. Förändringarna på politiska fokusområden har två centrala huvudsyften, för det första att kraftigt minska invandringen och för det andra att mottagandet av asylsökande ska bli bättre (Regeringen, 2016). Invandringen har med dessa skärpta regler minskat i enlighet med regeringens syfte och nu börjar de som sökte asyl under år 2015 få beslut om uppehållstillstånd och de som beviljas uppehållstillstånd ska därmed etablera sig i det svenska samhället. Begreppet nyanlända används mer frekvent nu än tidigare i nyhetsmedia och en anledning till att det rapporteras i så stor omfattning kan vara att detta är en stor, omvälvande och historisk händelse för Sverige.

Media är det tredje största maktcentrat i Sverige och det går inte att förstå utövandet av makt i ett samhälle om hänsyn inte tas till medias makt (SOU 1990:44). Media har även en stor roll i hur vi uppfattar olika fenomen och situationer i samhället på två övergripande sätt. För det första påverkar media, genom framställningen av en viss händelse, vår uppfattning, förståelse och kunskap om världen samt vad som är sanningen om olika händelser och sociala problem. För det andra är media en viktig och betydelsefull källa för allmänheten att få kunskap om vad som händer i bland annat samhällslivet och i politiken (SOU 2006:21). Media får därigenom dels en roll som upplysningscentral, genom att delge allmänheten med information om vad som händer i omvärlden och dels en roll som ett påtryckningsmedel för att påverka allmänheten att se på en händelse på ett visst sätt.

Media har dessutom makten att avgöra vem som får tillträde att uttala sig på deras arena och olika aktörer använder media som en arena för att försvaga sin motståndares position och därmed förbättra sin egen (SOU 1990:44).

Nyhetsmedia spelar således en viktig roll i hur de framställer både en specifik social händelse och hur de gestaltar olika grupper av människor. Därav är det av största vikt att medborgare får en förståelse för vilken bild media ger om ett visst fenomen förutom det uppenbara.

Fokus för denna undersökning är att belysa nyhetsmedias roll i att framställa människor i kategorier och hur de väljer ut vem som får komma till tals under en viss tidsperiod. Vi har valt att fokusera på tidsperioden februari till april 2016 då flyktingtillströmningen avtagit och rapporteringen i nyhetsmedia mer handlar om samhällets mottagande av de nyanlända och deras etablering i Sverige.

1.1 Syfte och frågeställningar

Utifrån förutsättningarna, att det varit en historisk ökning av asylsökande de senaste åren och att media anses vara en viktig källa till information och även har en maktfunktion i samhället anser vi det viktigt att undersöka och påvisa på vilket sätt media framställer olika samhällsproblem eller vissa grupper av människor.

Syftet med denna uppsats är att undersöka vilka diskurser om nyanlända som framträder i 18 nyhetsartiklar från Aftonbladet och Dagens Nyheter som publicerats under perioden februari till april år 2016.

Utifrån syftet har följande frågeställningar formulerats:

Hur framställs och kategoriseras nyanlända i nyhetsartiklar från Aftonbladet och Dagens Nyheter under perioden februari-april 2016?

Vilka kommer till tals i nyhetsartiklarna från Aftonbladet och Dagens Nyheter under perioden februari-april 2016?

1.2 Begreppsförklaring nyanlända

En nyanländ person är någon som av flyktingskäl eller andra skyddsskäl beviljats uppehållstillstånd och är mottagen i en kommun i Sverige. En person är nyanländ så länge som denne omfattas av lagen om etableringsinsatser som pågår två till tre år (Migrationsverket, 2016b). Genom att migrationsverket gör denna definition av en nyanländ person medför det att de kategoriseras av myndigheten. Det är således inte en självklar kategori utan den är diskursivt konstruerad.

Genom en sökning på begreppet nyanlända i mediearkivet fanns det år 2012, 7936 artiklar, år 2015 fanns det 48 439 artiklar och från januari till mitten på november år 2016 hittades 68 225 artiklar. Utifrån att begreppet nyanlända i artiklarna ökat rejält under de senaste två åren görs bedömningen att begreppet nyanlända används i media i större utsträckning sedan flyktingkrisen 2015 och framåt då det kommit många asylsökande till Europa och Sverige. Samtidigt kan det urskiljas att begreppet nyanlända i tidningsartiklar används som synonym till flykting och asylsökande, vilket gör att vår bedömning är att media inte använder samma definition som migrationsverket. I denna studie använder vi medias beskrivning av nyanlända och således ingen specifik definition av begreppet.

1.3 Disposition

I det inledande kapitlet har det redogjorts för bakgrunden till uppsatsen samt en presentation av syfte och frågeställningar. I nästkommande kapitel presenteras tidigare forskning och hur den lett fram till syftet med denna uppsats. I kapitlet kritisk diskursanalys presenteras diskursanalys och den specifika diskursanalytiska grenen som används i analysdelen, vilket är kritisk diskursanalys. Efter det beskrivs hur urvalet av empiriskt material gått till och hur materialet bearbetats. Vidare i samma kapitel diskuteras validitet och reliabilitet samt metodologiska överväganden. I kapitlet därefter presenteras resultat och analysdelen som följs av våra slutsatser. Avslutningsvis för vi en diskussion kring våra resultat relaterat till tidigare forskning, teori och metod och ger förslag på framtida forskning.

2. Tidigare forskning

Syftet med denna uppsats är att undersöka nyhetsmedias framställning av nyanlända, vilket tidigare forskning inte berör, vilket troligtvis beror på att nyanlända är ett relativt nytt begrepp. Det som istället presenteras i detta kapitel är hur invandrare och flyktingar framställs i media då vi ser det som ett närliggande fenomen.

Presentationen av den tidigare forskningen delas upp i fyra teman som alla är relevanta bidrag för förståelsen av det valda ämnesområdet. De valda temana är relevanta då de ger en bild av den tidigare forskningen, leder till och motiverar vårt syfte med uppsatsen. De teman som är presenterade har valts utifrån de mönster som urskilts efter genomsökning i tidigare forskning om hur invandrare och flyktingar framställs i media. Det första temat handlar om vem som får komma till tals i media. Det framkommer att det i nyhetsrapporteringen framförallt är politiker, myndigheter och experter som får komma till tals. Det andra temat berör den historiska aspekten i framställningen av invandrare, det vill säga hur framställningen sett ut historiskt i media. Tidigare forskning belyser att invandrare över tid framställts negativt. Det tredje temat handlar om hur kategoriseringen kan leda till ett "vi och dom" och här framkommer att svenskar och invandrare framställs polariserande och då invandraren som underordnad den etniska majoriteten. Fjärde temat som presenteras berör vilka konsekvenser framställningen av invandrare i media kan få. Om media framställer invandrare negativt blir människor i samhället mer kritiska till invandring visar tidigare forskning. Dock framkommer det även att de som har stor kunskap om invandringsfrågor har större motståndskraft till vad som skrivs i media. Sist i detta kapitel görs en sammanfattning av den presenterade tidigare forskningen.

2.1 Vem får komma till tals?

Vem som kommer till tals i media kan ha stor betydelse för den allmänna opinionen och vad som publiceras i media. Under detta avsnitt kommer vi presentera tidigare forskning som belyser vem som kommer till tals i media.

I nyhetsmedierna är det olika vem som får komma till tals och föra ut sina åsikter om en specifik fråga. Kvinnor är generellt underrepresenterade när det gäller att komma till tals i media och förekommer sällan som experter (Global Media Monitoring Project, 2010).

Överrepresentation av en grupp medför att det är den gruppen som också har störst möjlighet

att påverka vilken agenda media har. Att det finns en underrepresentation av vissa grupper i samhället är allvarligt ur demokratisk synpunkt då det kan påverka maktfördelningen (Nord & Strömbäck, 2004:26–27).

Nord och Strömbäck pekar på att det finns överrepresenterade och underrepresenterade grupper som får synas olika mycket i media. Två studier som kommit fram till liknande resultat är för det första Ylva Brune (2004:65) som menar att myndigheter är dominanta källor i nyhetsrapporteringen om invandrare. Därmed är tjänstemän, experter och forskare en stor del i att definiera vari invandringsproblem ligger och hur invandrare bäst ska anpassas i det svenska samhället. För det andra har Kent Asp (2002:7) undersökt medias roll i opinionsbildningen som rör integrationsfrågor. Studien genomfördes med en enkätundersökning och en analys av nyhetsrapporteringen. Studiens resultat visar att 50 procent av nyhetsrapporteringen i media består av politiker, myndigheter och experters utlåtande, 24 procent av nyhetsrapporteringen består av invandrares utlåtande.

Forskaren Teun A. van Dijk (2005) benämner de diskurser som är förmedlade av politiker, experter och journalister som elitdiskurser. Han koncentrerar sig i sin studie på diskursiva aspekter i produktionen och reproduktionen av rasism från eliter som politiker, forskare och journalister. Han menar att tal och skrift är maktmedel för att förmedla fördomar och stereotyper mellan människor som aldrig har träffats och ett medel för att få fördomarna att reproduceras. Vidare menar Van Dijk (2005:114) att ett utlåtande från en politiker eller journalist kan få större konsekvenser än flera tusentals samtal på gatan kan få. Van Dijk (2005:117) menar vidare att det behövs diskursanalys för att lyfta fram hur elitdiskurser har påverkan på den allmänna opinionen.

En stor del i varför elitdiskurser dominerar i media är för att journalistiken har till uppgift att granska makten, det vill säga eliten. Anders Sahlstrand (2000) undersöker elitkällor i storstadsmorgonpressen 1997–1998. Han konstaterar i sin avhandling att elitkällor dominerar i media, 64 % tillhör eliten och 36 % tillhör icke-eliten (Sahlstrand, 2000:138). Det ger större trovärdighet om media använder en källa med hög position i samhället, därav är det mer troligt att media väljer en sådan källa. Media är således beroende av samhällets politiska och byråkratiska institutioner. Beroendet är dock ömsesidigt och genom rapportering bekräftar nyheterna och eliterna varandras legitimitet (Brune, 2004:57).

Hajo G. Boomgaarden och Rens Vliegenhart (2007) undersöker med hjälp av kvantitativ datainsamlingsmetod hur samhällsutvecklingen och politiska nyckelhändelser påverkar

medias uppmärksamhet på invandrare och integrationsfrågor. Författarna jämför i sin studie samhällsutvecklingen och viktiga politiska beslut med vad som publiceras i nyheter under perioden 1991–2002 i Tyskland. Resultatet antyder att politiska beslut har en direkt effekt på medias uppmärksamhet av invandrare och integrationsfrågor och således även vad som publiceras i media (Boomgaarden & Vliegenhart, 2007).

2.2 Historisk framställning

Hur media skildrar invandrare historiskt har också betydelse, då diskurser förändras över tid och är beroende av den omliggande kontexten. Under detta avsnitt presenteras tidigare forskning som undersökt medias framställning av invandrare under en längre tid.

Gunilla Hultén (2006:125) har genomfört en fallstudie, där hon analyserat 1537 texter i svensk lokalpress, från år 1945–2000. Hon har analyserat både text och bild med bakgrund i hur invandringspolitiken såg ut vid tidpunkten som artikeln skrevs för att analysera hur lokalpressen skildrat invandrare historiskt. Hultén (2006:125) menar att begreppet invandrare har förändrats sedan 1970-talet, från att det betecknade personer som själva invandrat till att också avse personer som är barn till någon som invandrat. Analysen visar att hur invandrare framställs och tas emot av samhället är beroende av en mängd faktorer, bland annat hur omvärlden ser ut, hur många som kommer hit och vilken politisk agenda som är aktuell för tillfället. Det finns en negativ klang i den historiska rapporteringen om invandrare bland annat genom en hierarkisering mellan den etniska majoriteten och minoriteten där den sistnämnda framställs som underlägsen. Det finns också i samma studie resultat som pekar på lokalpressens önskan att lyfta fram det positiva med invandringen.

En annan studie som även den använder lokalpress som empiriskt material undersöker hur framställningen av personer med utländsk bakgrund har förändrats från 1980 till 1999 (Marcus Johansson, 2006:23). I studien har både kvalitativ och kvantitativ analys genomförts och resultaten visar att 83% av artiklarna framställer invandrare som ett problem och att den negativa porträtteringen av invandrare ökar ju fler som kommer till Sverige. I likhet med Hultén (2006) visar Johanssons resultat på att det finns en hierarkisk rapportering med den etniska majoriteten som överlägsen och minoriteten som underlägsen.

2.3 Framställning och kategorisering

Den negativa framställningen av invandrare i media som påvisats i tidigare forskning, leder till en kategorisering och en åtskillnad mellan två grupper. Under detta avsnitt presenteras konstruktionen av ett "vi" och "dom" och den framställning som finns om invandrare i media.

En statlig utredning (SOU 2004:48) som behandlar hur sociala identiteter formas, kategoriseras och framställs på olika områden i samhället fokuserar på hur invandrare kategoriseras och ges en stereotyp bild genom bland annat media. I utredningen presenteras att medias uppgift är att göra en förenkling av den information som ska kommuniceras till en bredare publik. Journalisten kan således behöva använda sig av förenklingar och kategoriseringar av exempelvis befolkningsgrupper för att bland annat väcka intresse. Genom att ha som uppgift att förenkla information, kan nyanser som behövs för att förklara ett visst fenomen få stå tillbaka för att informationen i media ska bli hanterbar och begriplig för läsaren (Borevi & Strömblad 2004:8).

Pia Strand Runsten (2006:189) har gjort en fallstudie om hur mordet på Fadime Sahindal, 21 januari 2002, framställdes i Sveriges Television. Detta gjordes med hjälp av diskursanalys där man sökte svar på hur mordet konstruerades diskursivt i SVT:s inslag. Studien visar att det i materialet fanns starka polariseringar mellan "vi" och "dom", i det här fallet mellan den västerländska och österländska kulturen där de framställs som två oförenliga kulturer. Den svenska kulturen framställs i rapporteringen genomgående i positiva ordalag som bland annat god, jämställd och hederlig. Invandrare å andra sidan porträtteras som att de inte vet vilka regler som finns i Sverige och därför gör de som de vill. Analysen pekar på starka stigmatiserande drag i mediabevakningen av mordet.

Precis som Runstens (2006) analys av tv-inslag där resultaten pekar på en negativ framställning av invandrare och en polarisering mellan svenskar och invandrare, har Ylva Brune (2004) gjort en diskursanalys av ett större antal dagstidningar där resultatet även där visar på en framställning av invandraren som främmande. Brune (2004:55) har använt sig dels av artiklar från mitten av 1970-talet, då begreppet invandrare började användas i större utsträckning, dels har hon använt sig av nyare artiklar. Brune har för avsikt att se hur kategorin invandrare framställs i dagstidningar och undersöker hur olika tekniker, som exempelvis hur rubrikerna formulerats, använts som ett sätt att knyta invandrare till problem.

Genom att analysera olika tekniker som används för att beskriva invandrare visar resultatet att det genom nyhetsartiklarna skapas två olika kategorier, ett svenskt “vi” och ett “dom” som är invandrarna. Invandraren framställs genomgående i Brunnes empiriska material som avvikande och främmande.

Genom ovanstående två studier kan vi se att det finns en polariserande bild av svenskar och invandrare både i tv-inslag och tidningsartiklar i Sverige. Den negativa framställningen där invandrare uppfattas som en belastning är inte något unikt för Sverige utan finns även i andra länder i Europa. Bo Petersson och Anders Hellström (2004) gör en jämförande analys av lokalpress i fyra små orter i länderna Sverige, Danmark, Tjeckien och Österrike. De undersöker förekomsten av stereotyper av invandrare och flyktingar, hur dessa porträtteras och gestaltas i respektive lokala dagstidningar. Huvudresultatet visar att invandrare och flyktingar beskrivs som ett “hot” eller en “belastning” för övriga invånare. Det handlar ofta om brott eller behov av särskilda insatser. De positiva motbilderna förekommer mycket sparsamt och uppfattas som framgångssagor. Att bli ett undantag som bekräftar regeln kan förstärka den negativa bilden (Petersson & Hellström, 2004:137).

2.4 Konsekvenser av rapportering i media

Flera studier visar att medias rapportering har konsekvenser för vilka attityder som framträder i samhället. En av dessa studier visar att det finns ett positivt samband mellan uppfattad storlek på invandring och invandringskritiska attityder (Sides & Citrin, 2007). Detta betyder att om människor genom media uppfattar invandringen som stor ökar invandringskritiska attityder i samhället. En annan studie visar att om rapporteringen i media framställer invandrare i negativa sammanhang gör det människor mer kritiska till invandring och invandrare (Lubbers, Verger & Scheepers, 2000:13). Ytterligare en undersökning har kommit fram till liknande resultat, att ju starkare ett invandringsproblem uppmärksammas i media desto mindre är allmänheten benägna att ta emot flyktingar (Asp, 2002). Samtidigt finns det resultat som pekar på att om media framställer invandrare i positiva sammanhang så minskar invandringskritiska attityder (Schemer, 2012).

Enligt maktutredningen från 1990 agerar media som en domstol och oberoende granskningsinstans när det finns konflikter mellan olika parter, vilket kan få konsekvenser för

hur media uttrycker sig kring vissa fenomen. Makthavare som exempelvis politiker har dock lärt sig medias språk och kan genom manipulation av journalister använda arenan för sin egna syften (SOU, 1990:44).

2.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att tidigare forskning vi tagit del av, berör vem som får komma till tals i media, där det framgår att merparten av dem som syns i nyhetsrapporteringen är politiker, experter och myndigheter. Det finns även studier som undersökt hur invandrare framställs i media, både i ett historiskt perspektiv och kring en specifik kontext. Genomgående visar studierna en negativ framställning av invandrare och det finns även indikationer på att de porträtteras som underordnade gentemot den etniska majoriteten. Tidigare undersökningar pekar även mot att människor blir mer invandringskritiska om media framställer invandrare i negativa sammanhang, vilket visar att medias makt i samhället är stort.

Utifrån den tidigare forskningens bidrag finns det en kunskapslucka i och med den nya kontexten vi nu befinner oss i, med en historisk ökning av asylsökande till Sverige där många nu ska etableras. Det finns inte heller i tidigare forskning studier som berör begreppet nyanlända, vilket vår studie bidrar till. Utifrån detta anser vi att vår studie är relevant då vi vill undersöka hur nyanlända konstrueras diskursivt i media under en specifik tidsperiod och i en specifik kontext.

3. Kritisk diskursanalys: Ett teori- och metodpaket

Socialkonstruktionismen är grunden för alla former av diskursanalys, vilket bland annat innebär att vi konstruerar vår verklighet i sociala relationer. Exempelvis konstruerar vi vår verklighet beroende på vilken historisk och kulturell kontext vi befinner oss i. Att göra en diskursanalys innebär att teori och metod är sammanlänkade och bör användas tillsammans.

Det är av största vikt att inte använda diskursanalys endast som analysmetod och bortse från socialkonstruktionismen, som är den grund som diskursanalys bygger på (Jørgensen & Phillips, 2000:10). Det finns flera olika grenar inom diskursanalysen, varav kritisk diskursanalys är en (Jørgensen & Phillips, 2000:7). Kritisk diskursanalys har valts som analysverktyg vid närmandet av det insamlade materialet då metoden både riktar in sig på texten som sådan och den sociala kontexten, vilket är viktiga faktorer för att undersöka hur nyanlända konstrueras och kategoriseras i media.

Detta kapitel kommer inledningsvis ge en övergripande förklaring till socialkonstruktionismen som är diskursanalysens bakgrund. Efter det beskrivs diskursanalys som teori och metod för att vidare presentera kritisk diskursanalys som metod, med de begrepp och verktyg som är relevanta och kommer användas i studien. Därefter beskrivs urval av empiriskt material och hur bearbetningen har genomförts. Efter det diskuteras studiens validitet och reliabilitet samt metodologiska överväganden som gjorts under arbetets gång.

3.1 Socialkonstruktionistisk ansats

Socialkonstruktionismen belyser hur vi gör kategoriseringar av vår omvärld för att skapa mening och en central del i denna ansats är att världen skapas genom sociala processer. Sociala processer kan vara både genom tal eller skrift. Genom ett socialkonstruktionistiskt synsätt skapar vi själva våra egna versioner av verkligheten i vårt samspel med andra människor (Burr, 2015:10–11). Socialkonstruktionismen används inte som teori i denna uppsats utan beskrivs snarare som en grund för förståelsen av diskursanalys.

Nedan beskrivs fyra premisser som Burr (2015:2–5) beskriver som kan ses som en övergripande och sammanhängande förklaring till socialkonstruktionismen.

Den första premissen handlar om att verkligheten är kategoriserande, vilket innebär att världen kan förstås utifrån olika kategorier, vilket leder till att vi benämner olika fenomen exempelvis som bra eller dåligt (Jørgensen & Phillips, 2000:11). För att skapa mening i vår omvärld, behövs en mängd kategorier för att urskilja ett mönster. Kategoriseringar är dels inneslutande och dels uteslutande, det vill säga att ett begrepp kan stå i motsatsförhållande till ett annat, exempelvis arbetslös och arbetare. Dessutom är kategorier inte neutrala utan har en underförstådd mening (Börjesson, 2003:88).

Den andra premissen handlar om en historisk och kulturell specificitet, vilket betyder att vi påverkas av det historiska och kulturella. Hur vi ser på världen är en produkt av hur vår historia ser ut och vår världsbild förändras i och med att vår historia förändras och vi får nya erfarenheter (Jørgensen & Phillips, 2000:104). Den kulturella aspekten handlar om att beroende på vilken kultur vi lever i, tänker och beskrivs våra erfarenheter olika (Burr, 2015:39). Synen på världen påverkas således bland annat av den sociala samhörigheten med andra människor som är del av vår historia. Eftersom hur vi ser på världen beror på historiska och kulturella aspekter skulle vår bild av världen kunnat se annorlunda ut, samtidigt förändras vår världsbild kontinuerligt då vi hela tiden får ny historia att bli påverkade av (Jørgensen & Phillips, 2000:11).

Den tredje premissen är att världen skapas i sociala processer. Hur världen uppfattas är beroende av, skapas och upprätthålls i de sociala sammanhang människor ingår i. I social interaktion exempelvis i en familj frambringas kunskap, vilket medför att det dels byggs upp gemensamma sanningar om verkligheten och dels förs en kamp om vad som är sant och falskt (Jørgensen & Phillips, 2000:12).

Den fjärde och sista premissen som är karaktäriserande för socialkonstruktionistisk ansats är att vissa handlingar i vår bestämda världsbild blir självklara och andra otänkbara. Beroende på vilken social världsbild vi har kommer det leda till olika handlingar beroende på vilken social kontext vi befinner oss i (Jørgensen & Phillips, 2000:12).

3.2 Diskursanalys

En vanlig beskrivning av diskurs är att det är ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (Börjesson & Palmblad, 2010:13). Diskurs är en uppsättning berättelser, föreställningar och metaforer som utgör konkreta sätt att skapa en viss ordning (Burr, 2015:74). I och med att diskursen skapar en särskild ordning innebär det att det genom praktiken skapas utslutningar och tystnader om andra möjliga synsätt (de los Reyes & Kamali, 2005:16).

Diskursanalys fokuserar på hur olika diskurser konstrueras och konstrueras i exempelvis texter och hur relationerna mellan olika diskurser ser ut. Diskurserna kan stå i konflikt med varandra, vara förenade eller i konkurrens med varandra (de los Reyes & Kamali, 2005:16). Det som är önskvärt att undersöka med diskursanalys är hur språket och språkanvändningen bidrar till att forma samhället, snarare än att det är en återgivning av verkligheten (Bergström & Boréus, 2005:305).

Det finns olika samhällsarenor där diskurser synliggörs på ett tydligt sätt, exempelvis inom sjukvården, politik och media. Exempelvis inom en medicinsk diskurs finns det ett specifikt sätt och ramar för hur språket används för att det ska bli betraktade som sanna och riktiga (Jørgensen & Phillips, 2000:33).

Eftersom det är språket som är centralt inom diskursanalysen studerar diskursanalytiker bland annat tal, text och bilder för att ta reda på hur språkets betydelse kan påverka olika sociala fenomen. Diskursanalysen skiljer sig från annan traditionell metod, då källorna inte värderas som bra eller dåligt inom diskursanalysen. Med denna utgångspunkt har allt insamlat material något att säga om verkligheten (Börjesson & Palmblad, 2010:17).

Med diskursanalys kan det studeras hur språket och i förlängningen diskurserna är med och formar verkligheten. Det finns flera diskursanalytiska inriktningar, bland annat diskurspsykologi som gör retoriska studier av språket och diskursteori som inte gör empiriska studier alls av språkbruk. Denna studie syftar till att först göra en grundligare lingvistisk undersökning av det empiriska materialet, för att vidare relatera innehållet i texten till en bredare kontext. Kritisk diskursanalys är således ett relevant val som metodologisk utgångspunkt då det särskiljer sig från de andra genom att innefatta en konkret lingvistisk textanalys av språkbruket (Jørgensen & Phillips, 2000:68–69).

3.3 Kritisk diskursanalys

Kritisk diskursanalys skiljer sig som nämns ovan från andra diskursanalyser i och med att den har mer lingvistiska analysredskap när man närmar sig texten (Bergström & Boréus, 2005:323).

Kritisk diskursanalys har tre grundläggande egenskaper. För det första är den relationell på så sätt att det är fokus på sociala relationer, vilket kan vara både genom tal och text. Den andra egenskapen är att den både är konstituerad och konstituerande, det vill säga att diskursen bidrar till att omforma sociala strukturer och samtidigt formas diskursen av den sociala strukturen, alltså ett dialektiskt förhållande (Fairclough, 2010:4). Den tredje egenskapen är att kritisk diskursanalys är tvärvetenskaplig genom att den berör flera olika discipliner som exempelvis lingvistik och sociologi (Fairclough, 2010:3).

Denna gren av diskursanalys är kritisk i den meningen att den för det första försöker urskilja sammankopplingar mellan språk och andra element i det sociala livet och för det andra syftar till social förändring (Wetherell m.fl., 2001:230) och då framförallt mot mer jämlika maktförhållanden i samhället. För att uppnå jämlika förhållanden mellan grupper i samhället, måste synliga och mer dolda hinder belysas (Jørgensen & Phillips, 2000:69).

I denna studie kommer Faircloughs (2010:133) tredimensionella modell användas. Fairclough särskiljer i sin modell på text, diskursiv praktik och social praktik, vilka befinner sig på tre nivåer och kan analyseras var för sig (Jørgensen & Phillips, 2000:85). De tre delarna kan även användas tillsammans för att få en mer heltäckande bild av hur språkbruket kan påverka och förändra sociala fenomen. Frågeställningarna i denna studie syftar till att undersöka hur språket konstruerar nyanlända, hur de kategoriseras och vilka som kommer till tals i det empiriska materialet. Utifrån detta kommer text och diskursiv praktik användas i analysen då frågeställningarna kan besvaras mer konkret med dessa två nivåer. Social praktik kommer diskuteras under diskussionskapitlet. Nedan förklaras de tre nivåerna, text, diskursiv praktik och social praktik mer ingående.

3.3.1 Text

Genom att använda redskap för att göra en detaljerad analys av textens egenskaper blir det möjligt att komma fram till och underbygga sin tolkning av de diskurser som kartläggs. Det

finns en rad olika redskap för att utföra en textanalys. I denna studie kommer två konkreta verktyg att användas, *syntaxanalys* och *modalitet*. Syntaxanalys är ett analysverktyg för att undersöka olika aspekter i meningsuppbyggnaden. Exempelvis metaforer för hur ett visst fenomen belyses och hur ordval relaterat till fenomenet associeras med negativa eller positiva efterverkningar. Genom att analysera med hjälp av syntax kan mönster och mening urskiljas i det som analyseras (Bergström & Boréus, 2005:20). Modalitet belyser den grad av instämmande som återfinns i en sats, det vill säga hur starkt något påstås när man gör verklighetsbeskrivningar (Börjesson, 2003:96). Med andra ord finns det olika grader av hur man påtalar att något skulle vara en sanning. Exempel på detta är att följande påståenden har olika stark modalitet beroende på hur det framställs: “det är varmt”, “jag tycker att det är varmt” eller “kanske är det lite varmt”. Media har en tendens att framställa text som om det vore fakta vilket speglar deras auktoritet (Jørgensen & Phillips, 2000:88). Verktygen är relevanta för studiens syfte då vi med dessa kan undersöka hur nyanlända porträtteras och kategoriseras i nyhetsmedia.

3.3.2 Diskursiv praktik

Inom den diskursiva praktiken studeras hur texten är producerad och hur den konsumeras av mottagaren. Konkret undersöker man vilka diskurser som bygger på varandra och hur texterna bygger på andra texter. *Interdiskursivitet* kan användas för att upptäcka, exempelvis i en artikel, olika diskurser som använder sig av varandra för att skapa en sanning. Samtidigt kan en analys av relationerna mellan diskurser belysa diskursiv reproduktion och förändring (Jørgensen & Phillips, 2000:77). *Intertextualitet* kan även det användas för att skapa en sanning genom att en text använder andra texter för att skapa förtroende och framhålla sin text som mer riktig (Jørgensen & Phillips, 2000:86).

3.3.3 Social praktik

Efter att texten har analyserats lingvistiskt och som diskursiv praktik kan dessa nu sättas i relation till sista delen i Faircloughs tredimensionella modell, social praktik. Den sociala praktiken har två aspekter, dels ska den klarlägga relationen mellan den diskursiva praktiken och diskursordningen som den befinner sig inom. Dels ska den sociala praktiken klarlägga de

icke-diskursiva aspekter som den diskursiva praktiken är en del av (Jørgensen & Phillips, 2000:90).

Diskursordning är en samling av diskurser som används inom samma diskursiva fält, exempelvis media (Jørgensen & Phillips, 2000:73). Detta lägger grunden till hur man kan och inte kan uttrycka sig inom en viss domän. Samtidigt ger det en möjlighet till förändring genom att man använder sig av diskurser från andra diskursordningar. De diskursiva praktiker som kan utgöra diskursordningen inom media kan vara hur journalister talar med varandra, hur de talar med den intervjuade och hur de skriver sin text i tidningen eller framställer sitt material i ett nyhetsinslag. I varje sådan diskursiv praktik används diskurstyper på bestämda sätt (Jørgensen & Phillips, 2000:73). Texter och diskursiva praktiker måste relateras till andra diskurser för att diskursanalysen ska kunna säga något om hur diskursordningar konstrueras (Bergström & Boréus, 2005:324) och här kommer den sociala praktiken in.

3.4 Urval och datainsamling

I de flesta fall av metodundervisning förespråkas ett källkritiskt förhållningssätt, samt att det finns en distinktion mellan vilka källor som är mer tillförlitliga och vilka som anses som mer osäkra. Inom diskursanalys finns inte denna distinktion då all text anses vara lika sann och ligga lika nära verkligheten. Alla texter gör anspråk på olika sätt att förmedla en verklighet och därför görs ingen skillnad mellan vetenskapliga artiklar och vad som skrivs i dagstidningar (Börjesson, 2003:16). Valet att använda nyhetsartiklar som empiriskt material är därmed relevant, eftersom syftet är att analysera hur nyanlända konstrueras i just nyhetsartiklar under en viss tidsperiod.

Vid insamlandet av det empiriska materialet har databasen Mediarkivet använts för att söka efter artiklar som publicerats med ordet nyanlända. I databasen kan man söka på hur många artiklar det finns under en viss tidsperiod och möjligheten finns att välja specifika mediakällor. Den svenska marknaden av dagstidningar domineras av ett fåtal stora koncerner, Dagens Nyheter och Aftonbladet tillhör två av dessa (Nationalencyklopedin, 2016). Nio tidningsartiklar från Dagens Nyheter och nio från Aftonbladet har valts ut som empiriskt material. Valet av dagstidningarna grundar sig på att de når ut till en större del av befolkningen och därmed har en större påverkan på opinionen. Anledningen till att just 18 artiklar valts ut som är att det har varit tillräckligt för att finna mönster i materialet. Vi valde från början ut 24 stycken nyhetsartiklar men efter genomläsning var materialet mättat och

valet gjordes att minska ner antalet artiklar till 18. Ytterligare en avvägning i valet av empiriskt material är att Aftonbladet är en kvällstidning och Dagens Nyheter är en morgontidning, vilket skulle kunna leda till olika framställning av nyanlända. Samtliga tidningsartiklar är nyhetsartiklar, det valet grundar sig i att andra typer av artiklar som exempelvis krönikor, debattinlägg och ledare kan uppfattas som en mer subjektiv beskrivning av författaren. Tidningsartiklarna valdes ut från perioden februari till april år 2016. Det valet gjordes mot bakgrund att under hösten 2015 kom historiskt många asylsökande till Sverige som nu ska etableras i det svenska samhället.

I nyhetsartiklarna, som utgör det empiriska materialet finns flera olika områden som berörs i samband med nyanlända. Exempel på områden är boende, arbetsmarknad och välfärd, vilka alla genomsyras av en ekonomisk diskurs. Att det empiriska materialet innehåller dessa områden tyder på att artiklarna berör nyanlända i en specifik tid där de ska hitta boende, arbete och på olika sätt etablera sig i det svenska samhället.

3.5 Bearbetning av material

I detta kapitel görs en beskrivning av hur vi har bearbetat och kodat det empiriska materialet. Inledande gjordes en genomläsning av nyhetsartiklarna och de lästes igenom ett flertal gånger för att säkerställa att all information som kan vara relevant för analysen kommit med. Syftet med denna genomläsning var att få en helhetsbild av artiklarna och identifiera vilka sammanhang som nyanlända omnämns inom. Denna genomläsningsprocess liknar Aspers (2011:169) öppna kodning i tolkningsprocessen som ska ge en känsla för helheten. I detta skede skrevs stödanteckningar i marginalen på artiklarna. Det övergripande sammanhang som identifierades var en ekonomisk diskurs som vi klassificerade som en huvudkategori. Under denna huvudkategori identifierades fyra teman som alla är förknippade med den ekonomiska diskursen. De teman som identifierades som underkategorier var; välfärd, boende, utbildning och arbetsmarknad.

När texterna genomlästs och temana framkommit användes den första delen av Faircloughs (2010:133) tredimensionella modell, text, för att göra en mer ingående lingvistisk analys. Verktuget syntax användes från kritisk diskursanalys (Bergström & Boréus, 2005:20) för att göra en mer ingående analys av språkbruket. I detta skede stryktes vissa ord under och även

hela meningar som ansågs relevanta. Förhållningssättet till texterna var under hela processen att undersöka hur nyanlända beskrivs, vilka ordval och metaforer som användes och vad dessa associerar till för att slutligen komma fram till de mest centrala delarna i materialet. Exempel på ordval som identifierades i samband med nyanlända var; utmaningar, problem, belastning och kompis. Vidare användes verktyget modalitet (Börjesson, 2003:96) för att undersöka med vilken grad av instämmande som beskrivningen av nyanlända konstrueras i texterna.

Efter den lingvistiska analysen användes den andra nivån i Faircloughs (2010:133) modell, diskursiv praktik, för att undersöka hur texterna och diskurserna relaterade till varandra samt hur texten är producerad. I detta skede användes verktygen intertextualitet och interdiskursivitet (Jørgensen & Phillips, 2000:86) för att identifiera hur texter och diskurser bygger på och används av varandra för att konstruera nyanlända.

Under rubriken resultat- och analys görs en mer ingående beskrivning av hur vi utgått från de valda begreppen för att analysera det empiriska materialet.

Sist i analysen av materialet så relaterades den diskursiva praktiken till den diskursordningen som denna befinner sig inom, det vill säga den sociala praktiken i Fairclough modell (Jørgensen & Phillips, 2000:90). Denna del av analysen presenteras i diskussionskapitlet, där en diskussion förs om relationen mellan de teman som identifierats och den ekonomiska diskursen för att få en helhetsbild av hur nyanlända konstrueras i nyhetsmedia.

3.6 Validitet och reliabilitet

Hög validitet är viktigt i en studie då det säkerställer att studien är giltig (Trost, 2010:133). Creswell (2007:249) beskriver validitet i kvalitativ forskning som ett försök att bedöma noggrannheten i en studie som bäst beskrivs av forskarna och deltagarna. Vidare betonar Creswell (2007:250) att det snarare är processen i strävan mot validitet än ett bekräftande av att validiteten är styrkt som ska undersökas. Creswell (2007:250) beskriver vidare olika strategier för att öka noggrannheten i arbetsprocessen. I denna studie är vi med och konstruerar sanningen i hur nyanlända framställs och på grund av det anser vi att det är nödvändigt att under hela processen ta hänsyn till validitet och reliabilitet. Det är också anledningen till att kapitlet om validitet och reliabilitet är så omfattande. Nedan beskrivs fem kriterier för att diskutera arbetsprocessen i vår studie.

Den första strategin som är relevant är “peer review debriefing”, vilket innebär att det ska finnas en extern kontroll av forskningsprocessen, vilket kan vara en kollega eller vän som ställer kritiska frågor (Creswell, 2007:251). Studien har under hela processen genomgått olika former av kontroller genom opponering från kurskamrater, vänner och handledare. Utifrån dessa kontroller av utomstående har studiens validitet stärkts.

Den andra strategin som används är “Negative case analysis” som betyder att det är viktigt att rapportera alla bevis som hittas i det insamlade datamaterialet. Även om det som upptäcks i materialet inte passar in i mönstret så är det av vikt för validiteten att rapportera in denna avvikelse (Creswell, 2007:251). I analysavsnittet redogörs det för både mönster som kunnat utläsas men också för avvikande fynd i det empiriska materialet.

Den tredje strategin är “clarifying researcher bias” som innebär att det är viktigt för läsaren att förstå forskarens ställning och eventuella fördomar eller antaganden som kan påverka studien (Creswell, 2007:251). Vi har självklart en förförståelse om hur nyanlända porträtteras i media då vi som många andra läst tidningsartiklar som behandlar ämnet. Vi har haft en fördom om att nyanlända generellt, tidigare framställts negativt i media. Denna förförståelse har stärkts i och med kartläggningen av tidigare forskning i denna uppsats. Vi har genomgående i hela skrivprocessen diskuterat våra fördomar och förförståelse för att stärka validiteten i studien.

Den fjärde strategin är “rich, thick description” som innebär en tydlig och detaljerad beskrivning av arbetsprocessen, exempelvis med citat ur det insamlade materialet för att läsaren ska kunna göra en bedömning av trovärdigheten (Creswell, 2007:252). I studien har det gjorts en tydlig beskrivning av vilket urval som gjorts och varför. Citat har använts i analysdelen för att göra arbetsprocessen, analys och resultat tillförlitligt och trovärdigt för läsaren.

Den femte och sista strategin som Creswell (2007:252) diskuterar och som är relevant i denna studie är “external audits”, vilket belyser vikten av att en utomstående som kan undersöka både processen och resultatet för att göra en bedömning av noggrannheten och på vilket sätt resultatet stöds av den insamlade datan. Både handledare och examinator har till uppgift att undersöka vår arbetsprocess och vårt resultat med hänsyn till vår insamlade data. Validiteten stärks i och med detta för studien.

Reliabiliteten beskriver tillförlitligheten hos en studie och för att mäta detta kan bland annat test-retest användas, vilket innebär att det utförs upprepade mätningar på samma sätt (Trost, 2010:131). Denna studie är enkel att replikera då vi har utgått från befintliga tidningsartiklar och således inte har kunnat påverka hur texterna är utformade. Det beskrivs även tydligt vilka analysredskap som används, vilket ytterligare förenklar en eventuell replikation av studien.

Creswells (2007:253) fokus på reliabilitet är “intercoder agreement” som innebär att reliabiliteten i en studie är högre om flera forskare har kodat och analyserat datan. Forskarna bör sedan jämföra med varandra för att komma fram till gemensamma koder och teman. Vi har kodat var för sig och sedan kodat tillsammans för att komma fram till gemensamma koder och teman.

3.7 Metodologiska överväganden

I det metodologiska valet har gjorts en rad olika överväganden. En nackdel med diskursanalys som används i denna studie, är att vissa antaganden måste göras i analysen som inte styrks på samma sätt som vid alternativa datainsamlingsmetoder som exempelvis en intervjustudie. Att använda exempelvis intervju och observation skulle kunna ge en större förståelse för det fenomen vi studerar. Med diskursanalys som metod har inte aktörerna samma möjlighet, som vid en intervjustudie, att tala om hur de har tänkt i producerandet av sin text (Aspers, 2011:112–113). Genom att använda diskursanalys kan däremot frågeställningarna som formulerats för denna studie bli besvarade. Genom diskursanalys får framställningen av nyanlända i artiklarna en djupare mening än vad en ytlig genomläsning av tidningsartiklarna ger. Tidigt i undersökningen valdes att inte kontakta nyanlända för en intervju om deras erfarenheter och om hur de upplever framställningen i media, då det skulle kunna utmärka dem som en avvikande grupp. Å ena sidan skulle intervju som metod kunna bidra med nyanländas upplevelser av hur de porträtteras i media, något som vi inte avser att undersöka i denna studie. Å andra sidan skulle inte intervju som datainsamlingsmetod ge svar på frågeställningar som handlar om hur de nyanlända porträtteras och hur de kategoriseras. Vid en kvantitativ insamlingsmetod finns möjligheten att ta reda på hur ofta nyanlända framställs på ett visst sätt i ett antal artiklar, vilket kan vara intressant i sig men är inte syftet med denna studie.

Sammanfattningsvis har det i detta kapitel redogjorts för diskursanalys som teori och metod där socialkonstruktionism, diskursanalys och kritisk diskursanalys beskrivits. Det är även redogjorts för hur urvalet av det empiriska materialet är utfört och hur detta sedan är bearbetat och kodat. Vidare har validitet och reliabilitet diskuterats och metodologiska överväganden gjorts.

4. Resultat och analys

Under detta kapitel kommer det empiriska materialet presenteras och analyseras med hjälp av analysverktyg som ingår i kritisk diskursanalys. I analysen används syntaxanalys och modalitet för att göra en textanalys, vidare används intertextualitet och interdiskursivitet som begrepp för att undersöka den diskursiva praktiken, det vill säga hur texten produceras och konsumeras.

Genomgående i det empiriska materialet finns en tydlig ekonomisk diskurs som handlar om den ekonomiska aspekten av att nyanlända ska etablera sig i det svenska samhället. Utifrån denna ekonomiska diskurs har vi valt att dela in analysen i fyra olika teman som vi anser representerar det empiriska materialet vi använt, vilka är arbetsmarknad, välfärd, boende och utbildning. De olika temana under analysdelen går in i varandra på så sätt att exempelvis temat utbildning kommer igen i flera andra teman, vilket är ofrånkomligt då de olika områdena delvis är sammanlänkade i artiklarna bland annat genom den ekonomiska aspekten. Vi väljer ändå att dela upp dem i olika teman då vår förhoppning är att det blir lättare att följa en röd tråd genom analysen.

4.1 Begreppet nyanlända i artiklarna

I de valda nyhetsartiklarna använder alla skribenterna ordet nyanlända, vilket är en förutsättning då det specifikt är konstruktionen av begreppet nyanlända som är fokus i denna studie. Skribenterna använder även andra ord för att beskriva samma kategori av människor. Andra ord som används i nyhetsartiklarna förutom nyanlända är: flyktingar, nyinvandrare, flyktinginvandrare, nyanlända invandrare, asylsökande och nyanlända flyktingar. Vi utgår från att dessa ord i det empiriska materialet är synonyma ord med nyanlända. I och med att begreppet nyanlända ökat markant i nyhetsartiklar de senaste två åren, tolkar vi det som att skribenterna använder begreppet för att beskriva de som invandrat i och med flyktingkrisen. Ordet nyanlända kan inte användas som ett sammansatt ord på samma sätt som exempelvis flykting, vilket kan vara en anledning till att andra ord används synonymt med nyanlända i artiklarna.

Det finns ingen förklaring i artiklarna som används vad som avses med begreppet nyanlända och detta medför att vi tolkar det som förgivet taget att konsumenterna redan har kunskap om vad som avses med begreppet.

4.2 Arbetsmarknad

Ett flertal artiklar under den valda tidsperioden innehåller olika diskurser kring arbetsliv och framförallt arbetsmarknadspolitiska åtgärder som politiker föreslår. Enklare jobb för nyanlända är den mest dominanta arbetsmarknadspolitiska åtgärd som berörs i artiklarna, därav kommer det användas framförallt citat om enklare jobb i analysen. Utifrån att det är en central del i det empiriska materialet är det relevant att undersöka hur de nyanlända konstrueras i denna kontext under den valda tidsperioden.

Förslag om att nyanlända ska kunna erbjudas ett enklare jobb med lägre lön anges i artiklarna som ett framgångsrikt sätt att få in dem på arbetsmarknaden. Statsminister Stefan Löfven citeras i en artikel i Dagens Nyheter: *“det är en “ganska liten grupp” av dem som kommit som är lite till åren och har låg utbildning.”* (Dagens Nyheter, 29 april 2016).

Syntaxanalys är ett verktyg för att analysera text där det bland annat kan undersökas hur meningsuppbyggnader kan få konsekvenser för hur text tolkas (Bergström & Boréus, 2005:20). Genom att skribenten sätter citattecken på en *“ganska liten grupp”* antyder det att skribenten inte håller med om Löfvens uttalande om att det skulle vara en liten grupp. Snarare antyder skribenten att det är en stor grupp som är äldre och lågutbildad.

Detta är ett exempel på att meningsuppbyggnaden i en text har stor påverkan på hur den kan uppfattas för konsumenten.

Liberalerna menar till skillnad mot Löfven att *“det är en fullständigt oriktig beskrivning”* att det skulle vara få nyanlända som är äldre och lågutbildade och lämnar förslag på hur problemet med nyanlända på arbetsmarknaden ska lösas: *“Liberalerna vill ha en modell som innebär sänkta ingångslöner och är beredda att lagstifta om inte arbetsmarknadens parter kan finna en lösning.”* (Dagens Nyheter, 29 april 2016). I samband med att nyanlända konstrueras i artikeln blir de ett politiskt föremål som de olika politiska partierna kan använda för att förstärka sin sanning. Jørgensen och Phillips (2000:77) beskriver interdiskursivitet där olika diskurser använder varandra för att skapa en sanning. Politikernas sätt att använda varandras åsikter och ståndpunkter för att föra fram sitt budskap som den enda sanningen är en form av interdiskursivitet.

I slutet av samma artikel skrivs det att: *“Även Moderaterna reagerar på statsministerns beskrivning av den utmaning som väntar med att få in lågutbildade på arbetsmarknaden.”* (Dagens Nyheter, 29 april 2016). Genom ordvalet *“även”*, tolkas det som att det är

majoriteten av de politiska partierna som reagerar negativt på statsministerns uttalande. Det går inte att utläsa i artikeln att Löfven har beskrivit eller förminskat problemet med utmaningen att få nyanlända i arbete. Det som framkommer att statsministern sagt i artikeln är att det är en ganska liten grupp som kommit till Sverige som har låg utbildning. Genom att skribenten kombinerar citat från olika sammanhang kan denne använda det för att få fram en specifik åsikt som föranleder att nyanlända konstrueras på ett speciellt sätt, i detta fall som ett problem på arbetsmarknaden som behöver lösas. Skribenten har därmed en avgörande nyckelroll i hur nyanlända konstrueras.

Modaliteten är i både politikernas och skribentens påståenden i artiklarna relativt hög då de uttrycker sig med stor säkerhet i sina uttalanden.

De som kommer till tals i nyhetsartiklarna, när det gäller arbetsmarknadspolitiska åtgärder är framförallt politiker. Även om journalister som skriver artiklarna har möjlighet att påverka framställningen, har politiker stor inverkan på hur nyanlända konstrueras då de får stort utrymme i nyhetsartiklarna. Politiker har till syfte att komma med förslag på åtgärder på arbetsmarknaden och använder nyanlända som ett föremål i den politiska debatten, där parterna använder media som en arena för att få fram sin egen agenda.

Med följande citat är syftet att visa hur nyanlända i och med förslagen och debatten i artiklarna kategoriseras:

“Han påstår att vårt förslag skulle innebära att svenskar skulle få sänkt lön. Det är en bluff som beror på frustration från statsministern. Alla som har jobb i Sverige kommer att få höjd lön i takt med att kollektivavtal tecknas. Däremot så föreslår vi att nyanlända flyktingar i stället för bidrag och arbetslöshet skulle kunna få börja med ett enklare jobb med lite lägre lön, säger Jan Björklund.”

(Aftonbladet, 16 mars 2016)

I artikeln beskrivs att flera Allianspartier har föreslagit en sänkning av ingångslöner via lagstiftning om arbetsmarknadens parter inte kommer överens och detta ska då gälla framförallt nyanlända. I citatet finns genom detta uttalande en kategorisering av svenskar och nyanlända i och med att de båda grupperna tydligt ställs mot varandra. Svenskar som associeras med arbete ska få höjda löner i takt med att kollektivavtal tecknas medan nyanlända som i texten associeras med bidrag och arbetslöshet ska få lägre lön. Det visar även

på den ekonomiska diskursens inslag, att nyanlända ska kosta så lite som möjligt för samhället.

Ett annat citat som tydligt visar kategoriseringen och framställningen av nyanlända är: *“En het politisk debatt pågår just nu om hur utmaningarna på arbetsmarknaden ska mötas. Den stora tillströmningen av flyktingar det senaste året är en del av problemet.”* (Dagens Nyheter, 21 februari 2016).

Börjesson (2003:88) menar att begrepp står i motsatsförhållande till varandra och skapar kategorier. I och med att nyanlända nämns i direkt samband med utmaningar på arbetsmarknaden gör att vår analys blir att det är nyanlända som är grunden till problemet att det finns stora utmaningar på arbetsmarknaden. I samma artikel finns det redovisat skillnader i hur arbetslösheten är för utrikesfödda jämfört med hur det ser ut för samtliga och det bidrar till att nyanlända kategoriseras som en avvikande grupp. Börjesson (2003:88) menar att kategoriseringar dels är inneslutande och dels uteslutande. Genom att redovisa skillnad mellan grupperna när det gäller arbetslöshet, utesluts nyanlända från majoriteten genom att de avviker från mängden.

4.3 Välfärd

Under denna rubrik kommer det redogöras för hur nyanlända konstrueras och kategoriseras i samband med rapportering om välfärden. Det som är centralt under detta tema är en framträdande diskussion om vem som ska få ta del av den svenska välfärden och hur nyanlända används som ett politiskt föremål i den mediala debatten.

Den första artikeln handlar om att nyanlända inte är lösningen på välfärdsproblem. Genom nästa citat påvisas hur interdiskursivitet och modalitet framträder i artikeln. *“Så jag kan inte förstå att delar av vänstern befinner sig i en position där de hävdar att flyktingvågen kommer att rädda vår välfärd. Det stämmer tyvärr inte.”* (Aftonbladet, 23 mars 2016).

Modaliteten är hög då det framstår som att politikerna har fel och skribenten rätt, genom att skriva “det stämmer tyvärr inte” förstärks detta.

Skribenten använder sig av politiska diskurser för att stärka sin egen åsikt om att nyanlända inte är lösningen på välfärdsproblemet. Att olika diskurser framkommer i texten kan medföra att befintliga diskurser reproduceras eller förändras (Jørgensen & Phillips, 2000:77).

Nästa citat ur samma artikel som ovan ger exempel på hur skribenten använder andra texter för att konstruera nyanlända i artikeln.

“Under hösten spred politiker, som Stefan Löfven, debattörer och medier uppgiften att de syriska flyktingarna hade hög utbildning. Men det tog mig ingen tid alls att googla fram att SCB:s enkätundersökningar riktade till nyinvandrare visar att endast 10 procent av dem har högskoleutbildning.

Petter Larsson menar att flyktingarna är mer välutbildade än många andra emigranter. Men enligt Sveriges ledande migrationsforskare Joakim Ruist saknar 40 procent av syrierna som kom hit 2012–2014 gymnasieutbildning.”

(Aftonbladet, 23 mars 2016)

Genom att använda förstärkande ordval som “endast 10 procent” och “ledande forskare” bidrar till att förstärka modaliteten och konstruera nyanlända som lågutbildade och därmed som en belastning snarare än en resurs för samhället. Skribenten använder sig av bland annat statistiska centralbyråns undersökningar och forskares resultat för att stärka sin sanning. I andra delar i artikeln stödjer sig skribenten på andra experter och dokument som kan anses ha hög status som en professor i nationalekonomi, SCB:s integrationsrapport 2013, socialstyrelsen, world values survey och regeringens långtidsutredning.

Jørgensen och Phillips (2000:77) menar att en analys av relationerna mellan diskurser kan belysa hur diskurserna reproduceras eller förändras. Skribenten använder sig av politikernas uttalanden och experters uttalanden för att ge sin egen bild av huruvida nyanlända kan bidra till välfärden eller ej. Det skapas ingen förändring i framställningen av nyanlända trots att skribenten använder sig av andras uttalanden och texter, vilket medför en reproduktion av framställningen av nyanlända som negativt.

I samma artikel framställs även nyanlända som att de är anledningen till och även ansvariga för en ökande ojämlikhet och att samhället slits itu, vilket nästa citat ger exempel på:

*“Men först måste vänstern och antirasisterna tala öppet om de enorma problem som följer med den stora flyktinginvandringen, för hur kan man annars åtgärda dem?
Problem som var massiva och olösta redan innan höstens flyktingströmmar.*

Den accelererande ojämlikheten som sliter itu vårt samhälle beror antagligen till stor del på flyktinginvandringen och den misslyckade integrationen de senaste decennierna.”

(Aftonbladet, 23 mars 2016)

Genom att göra en analys av ordval och meningsuppbyggnad framkommer det först att i texten nämns “flyktinginvandringen” i samband med “enorma problem”. I nästkommande mening i citatet står det att problemen är massiva och olösta, vilket ytterligare förstärker en problembild om nyanlända. I den sista meningen i citatet påstås det att ojämlikheten som sliter itu vårt samhälle beror på invandring och en misslyckad integration. Alla tre meningar i kombination, använder varandra för att bygga upp en framställning om nyanlända som ett stort problem som varat under lång tid.

Att lägga ansvaret på de nyanlända i samband med välfärdsproblemet och att använda ordval som “vårt samhälle”, bidrar till kategorisering mellan “vi” och “dom” där “vi” kategoriseras som en resurs medan “dom” kategoriseras som ett problem.

Ytterligare ett citat får exemplifiera artikelns kategorisering av nyanlända:

“Att flyktinginvandringen är en nettokostnad för samhället beror främst på intäktssidan.

Flyktinginvandrare har låg utbildning, färre jobb, tjänar mindre och betalar mycket mindre i skatt än inrikes födda.” (Aftonbladet, 23 mars 2016). Hur ordval används i en text kan

medföra huruvida fenomenet associeras med positiva eller negativa efterverkningar (Bergström & Boréus, 2005:20). Att nyanlända är ett problem och en kostnad för det svenska samhället beskrivs med stor säkerhet i citatet, vilket belyser den ekonomiska diskursen som genomsyrar konstruktionen av nyanlända. I citatet uppräknas flera onyanserade negativa påståenden som medför att porträtteringen av nyanlända framstår som negativ. I artikeln redogörs även statistik för skillnader mellan inrikesfödda och utrikesfödda, där inrikesfödda framställs som den positiva bilden av vad som förväntas av en medborgare som exempelvis hög utbildning, arbete och hög lön. Den utrikesfödda konstrueras som en belastning för samhället i och med att de inte bidrar till välfärden. Att använda ord som “mycket mindre” menar vi förstärker skillnaden mellan grupperna och ytterligare synliggör de positiva och de negativa efterverkningarna. Vi menar att de nyanlända i och med denna beskrivning framställs som en underordnad grupp som endast medför en kostnad för samhället.

Genomgående i artikeln finns beskrivningar om vad vänsterpolitiker anser och efter det kommer skribenten med motbevis för att styrka sitt eget argument om hur nyanlända är en ekonomisk belastning och inte bidrar till välfärden.

Nästa citat är hämtat från en annan artikel i det empiriska materialet. Här framkommer bland annat hur nyanlända kategoriseras genom att politikerna använder flyktingkrisen och de nyanlända som ett redskap i den politiska diskursen om välfärden.

“Enligt Tobé blundar regeringen för samhällsproblem som ”kommer att kräva tuffa åtgärder”. – Vi måste ta en diskussion som handlar om att det är inte rättvist att alla nyanlända direkt från dag ett har tillgång till alla ersättningar och välfärdstjänster. Det är de tuffa besluten som regeringen behöver fatta, säger han.”

(Aftonbladet, 29 februari 2016a)

För att få fram sin politiska ståndpunkt angrips regeringen och de nyanlända kategoriseras på så sätt att de inte ska få tillgång till välfärdssystemet. Genom detta citat framkommer en kategorisering mellan “vi” som har rätt till välfärdssystemet och “dom” som avser nyanlända. Kategorin “vi” ska ha tillgång till ett bra välfärdssystem utan motprestation medan kategorin “dom” måste göra rätt för sig för att ta del av dessa förmåner.

Ytterligare ett citat belyser hur nyanlända konstrueras i samband med välfärden. *“SD föreslår att nyanlända invandrare måste skaffa jobb innan de får full tillgång till den svenska välfärden. Tanken är att det ska öka drivkraften att komma in i det svenska samhället.”*

(Aftonbladet, 20 april 2016). Att skriva att förslagen som det politiska partiet har skulle öka drivkraften för de nyanlända indikerar att de nyanlända skulle sakna drivkraft och önskan att integreras i samhället. Som Bergström och Boréus (2005:20) diskuterar kan ordval relaterat till ett visst fenomen associeras till negativa efterverkningar. Då det framställs att nyanlända saknar egen drivkraft behövs hot om att inte få ta del av välfärden för att få gruppen att integreras i det svenska samhället. Att sakna drivkraft i denna kontext, associeras med något negativt, vilket medför en negativ konstruktion av nyanlända.

4.4 Boende

I det empiriska materialet finns ett tydligt mönster angående rapporteringen om nyanlända i samband med boendefrågan. Det handlar framförallt om de tvångsanvisningar av nyanlända som sker till kommunerna i landet. Annat som framkommer i nyhetsartiklarna är framställningen av nyanlända i samband med ebo-lagen.

Det mest framträdande i samband med boendefrågan i vårt empiriska material, är en negativ framställning av de tvångsanvisningar som sker till kommunerna som i förlängningen även konstruerar de nyanlända negativt, vilket följande citat får exemplifiera: *“Han pekar också på att tillfälliga lösningar riskerar att bli stigmatiserande för dem som placeras där och att integrationen försvåras. Men vilken lösning man än väljer så innebär tvångsanvisningarna en påfrestning på kommunen.”* (Dagens Nyheter, 29 februari 2016a). Citatet ovan beskriver att tvångsanvisningarna är ett bekymmer som kommer att leda till ekonomiska påfrestningar för kommunen. Den ekonomiska aspekten genomsyrar även temat kring boende och påverkar således konstruktionen av nyanlända. Beskrivningen av kommunens situation gör att nyanlända konstrueras som ett problem. Att nyanlända framställs som en belastning förstärks ytterligare då det beskrivs att det finns risk att nyanlända kommer att stigmatiseras och segregeras.

Nästa citat visar även det på de problem som tvångsanvisningarna till kommunerna. *“Anders Einarsson, kommunchef i Bollebygd, tror att hans kommun inte kommer att klara av anvisningarna trots att man planerar för att köpa in modulhus.”* (Dagens Nyheter, 29 februari 2016a). Här beskrivs att oavsett om kommunen bygger modulhus så klarar inte kommunen av anvisningarna att ge alla tvångsanvisade nyanlända bostad.

Modaliteten är stark och visar sig i citaten på två framträdande sätt. Dels då kommunerna är tydliga i sin beskrivning om att det inte kommer att klara av att ge boende till de tvångsanvisade nyanlända. Dels är det flera olika kommuner som uttalar att de inte kommer att klara av de tilldelade tvångsanvisningarna, vilket visar att det är en majoritet som har liknande åsikter. Detta skapar i förlängningen en gemensam konstruktion av nyanlända som en påfrestning för kommunerna

I samma artikel presenteras en kommun som är positiva till fördelningen av nyanlända genom tvångsanvisning, nämligen Gotland.

“Samtidigt finns det kommuner som välkomnar tillskottet av nyanlända. Gotland ser anvisningarna som ett sätt att långsiktigt öka befolkningen på ön. Lyckas Gotland hitta boende på årsbasis till de 192 personer som vi hoppas kunna få som anvisade, kommer vi att kunna integrera dessa familjer bra i det gotländska samhället, kommenterar Cecilia Krook, integrationsstrategi på Region Gotland.”

(Dagens Nyheter, 29 februari 2016a)

Den positiva beskrivningen av nyanlända som välkomna till Gotland är ett avvikande material i de artiklar som analyserats. I en två sidor lång artikel är det endast ovanstående citat som omnämner nyanlända i ett positivt ordalag. “Vi hoppas kunna få” som står i citatet upplevs välkomnande och nyanlända ses som ett tillskott och en resurs i det gotländska samhället. Inledningsvis i ovanstående citat står det “samttidigt finns det kommuner som välkomnar tillskottet av nyanlända”, vilket belyser att det framkommer en uppdelning mellan att kommunerna välkomnar nyanlända eller inte. Tidigare i artikeln framgick det att det var orsaker som ekonomi, bostadsköer, byggbar mark och oro för stigmatisering av nyanlända som var hinder till att ta emot nyanlända. Genom att i slutet av artikeln beskriva ett avvikande exempel om en kommun som välkomnar nyanlända, blir det indirekt en negativ beskrivning där de andra kommunerna inte välkomnar nyanlända. Det är en stor skillnad i framställning i en och samma artikel beroende på vilka ordval som används, vilket visar på språkets betydelse. Nedan presenteras två citat som får belysa språkbrukets betydelse för hur nyanlända konstrueras i temat boende.

“Hälften av kommunerna i DN:s enkät svarar att de kommer att behöva bygga nytt för att klara av att ta emot dem som anvisas enligt den nya lagen. Åtskilliga är samtidigt oroliga för om de över huvud taget kommer att kunna lösa situationen.”

(Dagens Nyheter, 29 februari 2016a)

“EU beslutade i september att 160 000 flyktingar ska omfördelas mellan medlemsländerna. Hittills har knappt 600 flyttat.”

(Dagens Nyheter, 29 februari 2016b)

I vårt empiriska material använder sig skribenterna av olika sätt att beskriva fenomen beroende på hur de vill att det ska framställas och mottagas av konsumenten.

I vissa fall används siffror, i andra fall procenttal eller ord för att beskriva nyanländas boendesituation som exemplifieras med ovanstående citat. Att använda ordet "åtskilliga" uppfattas som att det är en stor majoritet som är oroliga över hur boendesituationen ska lösas. Dock framgår det inte i texten exakt hur många det är utan det förmedlas med andra ord att det är väldigt många. Att använda ord som "knappt" härleder till att det är få i relation till den stora massan av de nyanlända som har flyttat och det tolkas i sin tur som att en stor del av boendeproblemet finns kvar.

Modaliteten är stark i citaten då problematiken beskrivs som en sanning, det är inga tveksamheter kring de resultat som presenteras. Intertextualitet framkommer i citatet på så sätt att det hänvisas till en enkät, för att belysa boendeproblematiken i samband med de nyanlända.

Det finns artiklar i det empiriska materialet som berör ebo-lagen vilken ger asylsökande rätt att bosätta sig hos en vän eller släkting under tiden som asylprocessen pågår. Det finns stora meningsskiljaktigheter mellan de politiska partierna huruvida lagen ska finnas kvar eller inte och nyhetsartiklarna som berör boende handlar genomgående om detta. Rapporteringen och diskussionen om ebo-lagen i artiklarna har analyserats närmare, där har det framkommit hur nyanlända konstrueras och kategoriseras.

"Men även om regeringen lyckas uppfylla fler av SKL:s krav och få omfördelningen att fungera, återstår den största utmaningen. Det är ebo, lagen som ger asylsökande rätt att bosätta sig var de vill och som de flesta nyanlända väljer. De omfattas inte alls av tvångslagen."

(Dagens Nyheter, 29 februari 2016b)

Ovanstående citat kan tolkas som att även om tvångsanvisningarna till kommunerna skulle fungera så finns det fortfarande en problematik kring de nyanlända som handlar om att de nyanlända har rätt att bo hos någon närstående under asylprocessen. Om de nyanlända väljer att använda sig av ebolagen, framställs de som ett problem då de inte omfattas av tvångslagen. Om de väljer att inte använda sig av ebolagen och tvångsanvisas till en kommun framställs de även då som en belastning i boendefrågan. Kategorisering av de nyanlända som problem och inte en resurs är tydligt i denna kontext. I citatet beskrivs även ebo som den största utmaningen när det gäller boendefrågan för de nyanlända, vilket framstår som en sanning och stärker således modaliteten i texten.

Sist under temat boende beskrivs ett avvikande exempel. I det empiriska materialet framställs nyanlända i negativa termer i boendefrågan men inte som ett så stort hot som i citatet nedan. Artikeln handlar om ett flyktingboende som ska öppna, där boenden i närområdet protesterat mot öppnandet av flyktingboendet.

”Vi var cirka trettio personer som träffades i går söndag och nu har vi ett uppföljningsmöte på torsdag. Vi är även oroliga för våra barns och kvinnors säkerhet, när de möter dessa drogberoende, ofta kriminella med deras oacceptabla syn på 'icke täckta' kvinnor och barn.”

(Dagens Nyheter, 28 april 2016)

De som protesterar mot öppnandet av boendet uttrycker sig tydligt om att deras syn på nyanlända är den enda sanningen och innebär att “dem” skulle utgöra ett hot för “oss”. Framställningen är mer negativ i denna artikel än i andra artiklar på så sätt att nyanlända beskrivs som ett hot, polariserande och kategoriserande på det sättet att kategorin “vi” skulle vara goda och “de” onda och hotfulla.

Även om den negativa framställningen är stark i artikeln som ovanstående citat hämtats ifrån, finns det en splittring bland de som bor i närheten där flyktingboendet ska öppna, vilket visas med följande citat:

“Jag kände ett stort obehag när jag fick flygbladet i min brevlåda. Det är uppenbart att man gaddar ihop sig och att man sprider rasistiska föreställningar, säger en av de boende i området och fortsätter:

För mig är det obegripligt att man gärna har Hells Angels som grannar, men att man inte kan tänka sig att leva nära nyanlända flyktingar.”

(Dagens Nyheter, 28 april 2016)

En del är alltså oroliga för och känner sig hotade av de nyanlända som ska komma till närområdet och andra är oroliga för de som uttrycker avsky mot nyanlända. Trots att vi uppfattar att skribenten i artikeln visar upp två sidor i boendefrågan när det gäller nyanlända finns det inte en positiv beskrivning av de nyanlända utan endast en negativ sida och en sida som är kritisk till den negativa framställningen.

4.5 Utbildning

Den sista temat som vi kommer att behandla under detta kapitel handlar om hur nyanlända konstrueras i samband med utbildning. Det beskrivs under denna rubrik på vilket sätt utbildning är en central del i det empiriska materialet på två framträdande sätt. Dels handlar det om vikten och svårigheten att ta tillvara vuxna nyanländas kompetens. Dels handlar det om att barn i skolåldern genom tvångsanvisningarna ska slussas in i den svenska skolan i olika kommuner.

Citatet nedan belyser hur nyanlända framställs och kategoriseras i samband med det “snabbspår” som regeringen har lagt som förslag för att snabbare få in nyanlända på arbetsmarknaden. *“Alla som erbjuds ett jobb i skolan måste enligt lagen visa upp ett utdrag ur polisens belastningsregister. Men utdraget fångar inte upp utländska lärares eventuella brottslighet i hemlandet, rapporterar SR Ekot.”* (Aftonbladet, 24 februari 2016a).

Nyanlända porträtteras i artikeln som en kategori av människor som inte kan kontrolleras och framställs därmed som en risk i samhället då vi inte kan ta reda på om de är brottslingar innan de får praktik och eventuellt arbete i den svenska skolan. Genom detta sätt att kategorisera blir det återigen en polarisering mellan svenskar och nyanlända, där svenskar går att kontrollera innan de erhåller en anställning och nyanlända blir därmed en riskfaktor i samhället då de inte kan kontrolleras innan de anställs. I syntaxanalysen uppmärksammades det ord som “svårt” och “komplex fråga”, vilket gör att nyanlända framställs negativt och som ett problem i samband med utbildningsfrågan. I artikeln fokuseras det på nyanländas eventuella brottslighet och inte på de positiva efterverkningar som kan komma med att fler nyanlända kommer in i arbete.

Under temat boende har det redogjorts för hur nyanlända framställs och kategoriseras i anknytning till tvångsanvisningarna. I och med att kommunerna har blivit tvungna att ta emot fler medborgare till sina kommuner får dessa även ansvar för andra områden, varav utbildning är en. Nedanstående artikel får belysa de centrala mönstren när det handlar om utbildning under den tidsperiod som undersökts.

“Flyktingkrisen sätter spår också i Vellinge, som förbereder sig för att ta emot 300 nya medborgare i år. Både boenden och skolelever ska fördelas över hela kommunen – vilket väckt starka känslor hos befolkningen. – Vi ska jobba med spridning över alla kommundelar,

en rejäl dusch av svenska och tydligt kravställande gentemot elev och föräldrar, säger Gustav Schyllert (M), ordförande i utbildningsnämnden.”

(Aftonbladet 13 april 2016a)

Citatet ovan är en ingress och vi uppfattar att skribenten använder ingressen för att belysa det som är tyngdpunkten i artikeln. Genom att använda ord som exempelvis “Väckt starka känslor hos befolkningen” och “flyktingkrisen sätter spår” gör att nyanlända konstrueras som ett problem. Att använda ordet “också” antyder att det är flera kommuner i Sverige som uppfattar och anser att flyktingkrisen och i förlängningen nyanlända är ett problem som måste lösas. Fyra gånger i artikeln skrivs det att nyanlända ska duschas i svenska, i huvudrubriken, i ingressen, i brödtexten och i en rubrik inne i texten. Att använda detta uttalande flera gånger antyder att skribenten anser att det är ett centralt uttalande som behöver nämnas många gånger i artikeln. Det som förmedlas till läsaren är att tyngdpunkten för att nyanlända ska integreras i skolan är att de får mycket undervisning i det svenska språket för att nyanlända inte ska skapa problem i kommunerna.

I artikeln tas det även upp en positiv bild av anvisandet av nyanlända till kommunen, vilken inte framkommer i ingressen. Att inte ha med den positiva framställningen i ingressen kan indikera att det inte är lika viktigt för skribenten att rapportera om.

I nästa citat återges en oro bland invånarna i kommunen, vilket medför en kategorisering av nyanlända och gör att de förknippas med våldsbrott och kostnader. *“Att Vellinge nu ska bli mer som andra kommuner har lett till en hetsig debatt bland invånarna. På en chatt på kommunens hemsida uttrycks oro över ökad risk för våldsbrott och påverkan i skolor men också för skatthöjningar till följd av mottagandet.”* (Aftonbladet, 13 april 2016a). I artikeln beskrivs att Vellinge kommun tidigare har tagit emot få nyanlända jämfört med andra kommuner. Att beskriva att Vellinge nu ska bli mer som andra kommuner, det vill säga ta emot fler nyanlända än tidigare genom tvångsanvisningar medför att boende i kommunen uttrycker oro. Genom att analysera språkanvändningen i artikeln uppmärksammar vi att skribenten väljer att lägga fokus på denna oro som leder till att nyanlända framställs negativt och förknippas med våldsbrott och större skattekostnader för de som har bott i kommunen en längre tid. Detta visar på det inte endast är politiker som för den ekonomiska diskursen i nyhetsmedia, utan även privatpersoner är med och konstruerar bilden av nyanlända som en kostnad. Nyanlända sammankopplas även med påfrestningar i skolan som nästa citat får exemplifiera.

“Men sedan den 1 mars i år råder nya förutsättningar, nu är alla kommuner tvungna att hjälpa till. Vilket kommer att märkas också i Vellinges skolor.” (Aftonbladet, 13 april 2016a).

Genom att använda ordval som “Vilket kommer märkas också i Vellinges skolor” antyder att det har varit en märkbar skillnad i negativ mening i andra kommuner som tagit emot nyanlända i större utsträckning än Vellinge. Att använda ordet “tvungna” påvisar att det inte är önskvärt att nyanlända ska komma till Vellinge och att kommunen tar emot nyanlända motvilligt med tvång. Citaten beskrivs tydligt som en sanning genom bland annat att använda ordval som “vilket kommer att”, vilket kan tolkas som en stark modalitet i artikeln.

Kommande citat belyser den kategorisering som framkommit under analysen. *“Eleverna kommer att slussas in i vanlig klass genom att först börja med ämnen som idrott och slöjd.”* (Aftonbladet, 13 april 2016a).

Genom att beskriva hur förfarandet och inslussandet för de nyanlända barnen kommer att ske i kommunen uppfattas detta som en kategorisering av “våra barn” och “andras barn” då det genom en indelning av de nyanlända barnen i en annan skolform blir avvikande från den skolformen som benämns som “vanlig” i citatet.

Slutligen finns det ett avvikande material i artikeln som kommer att redogöras för. Det är avvikande genom att det ger en positiv bild av mottagandet av nyanlända.

“Sara Nilsson, 39, hör till dem som ser positivt på att Vellinge nu ökar sitt flyktingmottagande. Hon har vuxit upp i kommunen och har flyttat tillbaka på senare år. Jobbet som lärare har hon på andra sidan kommungränsen, i Malmö. Att hennes son Hugo, 11, nu kan få fler kompisar från andra länder i sin klass tycker hon är bra. – Jag tycker det är jättebra om Vellinge blir lite mer som Sverige i övrigt. Jag har faktiskt tänkt på att det är väl isolerat här, alla barn kommer från samma miljö. Så ser ju inte Sverige ut i dag, säger hon.”

(Aftonbladet, 13 april 2016a)

Skribenten beskriver vid ett tillfälle, i slutet av artikeln en positiv bild av att det ska komma nyanlända till Vellinge. Det står att personen “hör till dem” som ser positivt på att det ska komma fler nyanlända vilket indikerar att det finns fler människor än den som får komma fram i artikeln som är positiva till mottagandet av nyanlända. I citatet ovan beskrivs tillkomsten av nyanlända som positivt och bidrar till att ge en bild av att olikheter är något bra och att vänskap över kulturer kan ske. Hur ordvalen gjorts i detta citat visar hur de kan

associeras med positiva efterverkningar (Bergström & Boréus, 2005:20). Att texten ovan använder ordval som "kompis" kan ge positiva efterverkningar och upplevas som inkluderande. Skribenten gör dock ett val att genomgående i artikeln föra fram en negativ, kategoriserande och polariserande bild av nyanlända för att avsluta med en positiv röst. Detta gör att den negativa bilden av nyanlända tar över och bidrar till en reproduktion av den negativa konstruktionen om nyanlända.

4.6 Sammanfattning resultat och analys

Det mest centrala som framkommit i denna studie är att det genomgående finns en ekonomisk diskurs som genomsyrar alla nyhetsartiklar. Oavsett om det handlar om boende, välfärd, utbildning eller arbetsmarknad finns det genomgående en diskussion om den ekonomiska aspekten inom all dessa områden. Det är nästan uteslutande politiker som får komma till tals i nyhetsartiklarna. Politikerna uttrycker förslag och lösningar på hur de nyanlända ska bli mer delaktiga i samhället när det handlar om utbildning, boende och arbete. Nyanlända används som ett politiskt föremål när representanter från olika politiska partier uttrycker sin åsikt och framhäver sin sanning som den enda riktiga.

Nyanlända konstrueras i alla artiklar negativt och kategoriseras in i olika grupper som har en underordnad position, som exempelvis lågutbildade, bidragsberoende och arbetslös. Det finns trots denna genomgående negativa framställning av nyanlända avvikande material som framställer nyanlända i positiva ordalag och som en tillgång för det svenska samhället. De nyanlända omskrivs således av politiker negativt och som en belastning för det svenska samhället i skuggan av den ekonomiska diskursen.

5. Diskussion

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka vilka diskurser om nyanlända som framkommit i 18 nyhetsartiklar från Aftonbladet och Dagens Nyheter som publicerats under perioden februari till april år 2016.

Vi kommer nu att med hjälp av det resultat som redovisats i föregående avsnitt att besvara våra frågeställningar. Vidare kommer studiens resultat att diskuteras i förhållande till tidigare forskning, teoretiskt val och metod. Sist under detta kapitel ges förslag på framtida forskning.

5.1 Svar på frågeställningarna

I det inledande kapitlet i denna studie redovisades två frågeställningar som nedan kommer att besvaras var för sig.

Den första frågeställningen som ska besvaras är: *Hur framställs och kategoriseras nyanlända i nyhetsartiklar från Aftonbladet och Dagens Nyheter under perioden februari-april 2016?*

I de valda artiklarna framställs nyanlända genomgående negativt med ett par avvikande exempel som framställer nyanlända i positiva ordalag. I samtliga artiklar som utgjort det empiriska materialet framställs nyanlända som ett problem eller belastning och i de artiklar där nyanlända framställts positivt har dessa framställningar endast utgjort en liten del i en artikel. Positiva framställningar har endast framkommit genom en privatperson och en kommunpolitiker i alla artiklarna.

Det har genomgående i materialet varit en negativ beskrivning i samband med nyanlända, oavsett i vilken kontext de omskrivits i. Nyanlända kategoriseras i artiklarna in i olika grupper som exempelvis arbetslösa, lågutbildade och bidragsberoende vilket medför att de nyanlända hamnar i en underordnad position gentemot andra kategorier. Genom att kategorisera nyanlända exempelvis som bidragsberoende medför att de som inte är beroende av bidrag blir överordnad de som är bidragsberoende.

Den andra frågan som ska besvaras är: *Vilka kommer till tals i nyhetsartiklarna från Aftonbladet och Dagens Nyheter under perioden februari-april 2016?*

I 16 av de 18 artiklar som ingår i det empiriska materialet är det politiker som kommer till tals, vilket medför att dem till stor del styr diskursen om nyanlända under den valda tidsperioden. Några få exempel finns i nyhetsartiklarna på andra som kommer till tals och dom är privatpersoner och ges väldigt lite utrymme i artiklarna.

Sammanfattningsvis pekar resultatet av studien på att nyanlända under den valda tidsperioden framställs negativt och konstrueras som en belastning för det svenska samhället. Den ekonomiska aspekten har funnits med genomgående i det empiriska materialet i samband med att de nyanlända ska etablera sig i det samhället. Resultatet visar även att nyanlända kategoriseras som underordnade i förhållande till majoriteten då nyanlända omskrivs genomgående i negativa ordalag. Resultatet av studien visar också att det är experter och då framförallt politiker som främst kommer till tals i nyhetsartiklarna.

Utifrån det resultat som framkommit kan det relateras till den sociala praktiken i Faircloughs tredimensionella modell. Det finns flera olika diskurser inom den diskursordning som är med och konstruerar bilden av nyanlända. Diskursordningen som är dominerande i denna studie är den ekonomiska, där nyanlända framställs som en kategori av individer som är en belastning och inte bidrar till samhället. De olika temana, boende, välfärd, arbetsmarknad och utbildning får stå tillbaka för den ekonomiska diskursen. Att den ekonomiska aspekten genomsyrar alla teman bidrar till den negativa konstruktionen av nyanlända och att dessa reproduceras inom samtliga teman. Att det är politiker som kommer till tals kan vara anledningen till att denna ekonomiska diskurs genomsyrar hela materialet då det är politiker som har ansvaret för ekonomin och har till uppgift att redogöra för hur de ekonomiska resurserna ska fördelas.

5.2 Relation mellan resultat och teori - metod

Teori och metodvalet att använda diskursanalys har påverkat resultatet för studien. Resultatet är delvis en produkt av att vi använt oss av specifika analysverktyg som är sammankopplat med kritisk diskursanalys.

Användningen av kritisk diskursanalys medför att det redan från början finns ett bestämt sätt hur det empiriska materialet ska tolkas, exempelvis att människor skapar sin omvärld genom att kategorisera och att fenomen ska belysas ur en historisk specificitet.

En central del i diskursanalys är att diskurser förändras kontinuerligt och hur vi uppfattar världen är beroende av historien och hur den ser ut i just det specifika sammanhanget, vilket vårt resultat är en produkt av. Samtidigt som vår avsikt med denna studie har varit att undersöka hur nyanlända framställs är vi medvetna om att vi samtidigt skapar en verklighet genom att avbilda den.

En avsikt med att använda kritisk diskursanalys är att skapa förändring i samhällliga frågor och då framförallt för att utjämna maktförhållanden till att bli mer jämlika. Resultatet i denna studie pekar på att nyanlända framställs som en belastning för samhället och kategoriseras in i underordnade positioner under den bestämda tidsperioden. Diskursförändring är en trög process men genom att lyfta ämnet om nyanlända i denna uppsats kan bidraget så småningom medverka till förändring i den negativa diskursen.

Valet att ha nyhetsartiklar i det empiriska materialet kan vara anledningen till att det framförallt är politiker som kommer till tals i materialet, då nyhetsmedia bland annat har till syfte att rapportera om politiska beslut och åtgärder. Om det empiriska materialet hade bestått av andra former av tidningsartiklar som exempelvis texter från ledar- och debattsidor så hade antagligen fördelningen av de som kommer till tals sett annorlunda ut. Om andra artiklar använts skulle troligtvis även resultatet hur nyanlända konstrueras vara annorlunda.

5.3 Relation mellan resultat och tidigare forskning

Det som framkommit i denna studie är i linje med vad den tidigare forskningen kommit fram till när det gäller vem som får komma till tals och hur invandrare framställs. Att det är nästan uteslutande politiker som kommer till tals i det empiriska materialet stämmer väl överens med flera av studierna som presenteras i avsnittet om tidigare forskning. Tidigare forskning visar att ju fler invandrare som kommer till Sverige desto mer negativt framställs de i media. De senaste två åren har det kommit historiskt många nyanlända till Sverige, vilket skulle kunna vara en förklaring till att nyanlända framställs negativt i samtliga artiklar vi använt till denna studie.

Den negativa framställningen av nyanlända och kategoriseringen som vår studie pekar på är samstämmigt även det med ett flertal tidigare studier. Vi kan dock se tre skillnader mellan denna studie och tidigare forskning. För det första har tidigare forskning undersökt hur

invandrare och flyktingar framställs i media, medan denna studie undersökt hur just nyanlända framställs och kategoriseras, vilket kan ge ett bidrag till forskningsfältet. För det andra är denna studie ett bidrag till forskningsfältet genom att den är utförd i en annan tidsperiod mot vad tidigare forskning har berört. För det tredje har en ekonomisk diskurs varit genomgående i de nyhetsartiklar som studerats i denna studie, vilken tidigare forskning som vi valt att undersöka inte påvisat. Den ekonomiska aspekten är således ett bidrag till forskningsfältet då det visar att under en tid där nyanlända ska etableras i samhället finns det en tydlig ekonomisk diskurs.

5.4 Förslag på framtida forskning

Som ett komplement till denna studie skulle det vara intressant att ta reda på hur de nyanlända upplever den negativa framställningen i media, vilket skulle kunna göras med intervjuer eller enkätundersökningar. Genom att undersöka nyanländas upplevelser kan konsekvenserna av hur media framställer dem bli mer synlig, vilket i förlängningen kan bidra till förändring i hur de konstrueras. Om journalister får mer kunskap om hur nyanlända upplever konstruktionen i media kan en förändring vara lättare att få till stånd, vilket kan bidra till att förändringen går snabbare. Dessa framtida studier skulle även kunna bidra till en mer framgångsrik integrering av nyanlända. I tidigare forskning finns det indikationer på att om invandrare framställs negativt i media får människor en mer invandringskritisk attityd. Om det sker en förändring i framställningen av nyanlända i media skulle det kunna bidra till att invandringskritiska attityder minskar och det i förlängningen till att människor integreras på ett mer meningsfullt sätt.

Referenslista

Asp, K. (2002). *Integrationsbilder – medier och allmänhet om integrationen* (Integrationsverkets rapportserie, 2002:2). Norrköping: Integrationsverket.

Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder*. Malmö: Liber AB.

Bergström, G., & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur.

Boomgaarden, G. H. & Vliegthart, R. (2007). Real-World Indicators and the Coverage of Immigration and the Integration of Minorities in Dutch Newspapers. *Journal of Communication*, 22(3), 293–314. doi:10.1177/0267323107079676

Borevi, K. & Strömblad, P. (red.). (2004). *Kategorisering och integration - om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Brune, Y. (2004). Nyhetslogik och främlingssyn i mediernas konstruktion av "invandrare". I Borevi & Strömblad (red.), *Kategorisering och integration - om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Burr, V. (2015). *Social constructionism*. New York: Routledge.

Börjesson, A. (2003). *Diskurser och konstruktioner - En sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.

Börjesson, A., & Palmblad, E. (2010). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber AB.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design: Choosing among Five Approaches*. Los Angeles: SAGE.

Dalen M (2015) *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups.

van Dijk, T. (2005). Elitdiskurser och institutionell rasism. I de los Reyes & Kamali, (red.), *Bortom Vi och Dom – teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis - The Critical Study of Language*. Edinburgh: Pearson Education Limited.

Global Media Monitoring Project. (2010). *Who Makes the News?*. London:WACC

Hultén, G. (2006). Främlingar i nationens spegel. I Camauër & Nohrstedt, (red.), *Mediernas Vi och Dom - Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Johansson, M. (2006). Husbondens röst i etnifierad lokalpress. I Camauër & Nohrstedt, (red.), *Mediernas Vi och Dom - Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Jørgensen, W. M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Lubbers, M., Scheepers, P. & Vergeer, M. (2000). Exposure to Newspapers and Attitudes toward Ethnic Minorities: A Longitudinal Analysis. *Howard Journal of Communications*, 11(2), 127–143. doi: 10.1080/106461700246661.

Migrationsverket. (2016a). *Asylsökande till Sverige 2000-2015*. Hämtad 2016-10-27 från <http://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871598173/1460036885615/Asyls%C3%B6kande+till+Sverige+2000-2015.pdf>

Migrationsverket. (2016b). *Vanliga begrepp när det gäller statliga ersättningar*. Hämtad 2016-12-20 från <http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Statlig-ersattning/Vanliga-begrepp.html>

Nationalencyklopedin. (2016). *Dagstidning*. Hämtad 2016-12-07 från: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/dagstidning>

Nord, L. & Strömbäck, J. (red.). (2004). *Medierna och demokratin*. Lund: Studentlitteratur.

Petersson, B. & Hellström, H. (2004). Stereotyper i vardagen: Bilder av “de främmande”. I Borevi & Strömblad (red.), *Kategorisering och integration - om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritez Offentliga Publikationer.

Regeringen. (2016). *Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande*. Hämtad 2016-11-01 från <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-foreslar-atgarder-for-att-skapa-andrum-for-svenskt-flyktingmottagande/>

de los Reyes, P. & Kamali, M. (2005). *Bortom Vi och Dom - teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Sahlstrand, A. (2000). *Den synliga - Nyhetskällor i svensk storstadsmorgonpress*. Stockholm: Akademitryck AB.

Schemer, C. (2012). The Influence of News Media on Stereotypic Attitudes Toward Immigrants in a Political Campaign. *Journal of Communication*, 62(5), 739–757. doi:10.1111/j.1460-2466.2012.01672.x

Sides, J. & Citrin, J. (2007). European Opinion about Immigration: The Role of Identities, Interests and Information. *British Journal of Political Science*, 37(3), 477–504. doi:10.1017/S0007123407000257

SOU 1990:44. *Demokrati och makt i Sverige*. Stockholm: Allmänna Förlaget.

SOU 2004:48. *Kategorisering och integration: Om föreställda identiteter i politik, forskning, media och vardag*. Stockholm: Fritzes Offentliga publikationer.

SOU 2006:21. *Mediernas Vi och Dom: Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes Offentliga publikationer.

Strand Rudsten, P. (2006). "Hedersmord", eurocentrism och etnicitet. I Camauër & Nohrstedt, (red.), *Mediernas Vi och Dom - Mediernas betydelse för den strukturella diskrimineringen*. Stockholm: Fritzes Offentliga Publikationer.

Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Wetherell, M., Taylor, S. & Yates, S. (2001). *Discourse as data: A guide for practical analysis*. London: SAGE.

Empiriskt material

Aftonbladet

Februari 2016:

24 februari (a): <http://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/inrikes/article22320982.ab>

24 februari (b): <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article22319841.ab>

29 februari: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/article22352275.ab>

Mars, 2016:

18 mars: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article22468887.ab>

16 mars: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/article22454040.ab>

23 mars: <http://www.aftonbladet.se/kultur/article22491190.ab>

April 2016:

20 april: <http://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/inrikes/article22670029.ab>

13 april (a): <http://www.aftonbladet.se/nyheter/samhalle/article22547754.ab>

13 april (b): <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article22622793.ab>

Dagens Nyheter:

Februari 2016:

21 februari: <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/ekonomi/miljardsatsning-racker-inte-for-att-ge-nyanlanda-jobb/>

29 februari (a): <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/nyheter/sverige/kommuner-vi-hinner-inte-bygga-bostader/>

29 februari (b): <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/nyheter/sverige/ewa-stenberg-nu-ar-det-upp-till-bevis-for-regeringen/>

Mars 2016:

9:e mars:

<http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/nyheter/sverige/tuffare-asyllregler-far-stark-kritik/>

15 mars: <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/nyheter/sverige/hot-om-hogerextremt-vald-vaxande-problem/>

26 mars: <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/ekonomi/tvist-om-riskerna-for-att-laga-loner-sprids/>

April 2016:

26 april: <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/nyheter/politik/s-minister-vill-gora-det-billigare-att-anstallda-nyanlanda/>

28 april: <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/sthlm/flyktingboende-splittrar-grannar-i-nacka/>

29 april: <http://www.dn.se.ezproxy.its.uu.se/nyheter/politik/lofven-framstar-som-bagdad-bob/>